

Prof. dr hab. med. Ewa Pilarska  
Klinika Neurologii Rozwojowej  
Gdański Uniwersytet Medyczny

Gdańsk, 1.08.2022r.

Ocena rozprawy doktorskiej Pani mgr Justyny Kackieło- Tomulewicz pod tytułem „Ocena centralnego przetwarzania informacji słuchowych i kompetencji językowych u dzieci ze specyficznym zaburzeniem rozwoju językowego SLI oraz u dzieci z porodów przedwczesnych”.

Promotor: dr hab. med. Leszek Boćkowski

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku Wydział Nauk o Zdrowiu

Temat przedłożonej mi do recenzji pracy doktorskiej jest bardzo ważny, gdyż dotyczy zaburzeń mowy i języka, problemu z którym zgłasza się coraz więcej pacjentów zarówno do logopedów/neurologopedów jak i neurologów dziecięcych. Deficyty te stwierdza się zarówno u dzieci urodzonych o czasie, jak i z porodów przedwczesnych.

Podjęte przez Doktorantkę badania, dotyczące oceny przetwarzania informacji słuchowych i kompetencji językowych u dzieci ze specyficznym zaburzeniem językowym SLI, uważam za ważne zarówno w aspekcie poznawczym jak i praktycznym, bowiem u części tych dzieci etiologia jest nieznana.

Doktorantka w swoich badaniach, zagłębiła się w ocenę dysfunkcji mowy u pacjentów ze specyficznymi zaburzeniami językowymi ( SLI) oraz u wcześniaków.

Przedstawiona do recenzji praca ma układ typowy, składa się ze wstępu, celów pracy, wyników, dyskusji, wniosków, streszczenia w języku polskim i angielskim oraz wykazu piśmiennictwa. Obejmuje 155 stron maszynopisu w tym 34 tabele, 45 rycin. Bibliografia

obejmuje 286 pozycji polskich i zagranicznych, głównie opublikowanych w ciągu ostatnich 10 lat.

Wstęp podzielony jest na cztery podrozdziały. W pierwszym Doktorantka charakteryzuje centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego, przedstawia terminologię, epidemiologię, etiologię diagnostykę i objawy. W przestępny sposób scharakteryzowała stosowane aktualnie testy do diagnostyki i terapii zaburzeń przetwarzania słuchowego.

Drugi podrozdział poświęcony jest kompetencji językowej, w którym Doktorantka omawia między innymi testy służące do ich oceny.

W podrozdziale czwartym Autorka omawia definicję, epidemiologię wcześniactwa. Przedstawia czynniki ryzyka i przyczyny zaburzeń mowy u wcześniaków. Ten podrozdział wymaga uporządkowania. Które z wymienionych stanowią czynniki, a które przyczyny zaburzeń mowy, np. zaburzenia ssania i połykania stanowią przyczynę tych zaburzeń.

#### Materiał badań

Badaną grupę stanowiło 150 dzieci: 50 ze stwierdzonym SLI w wieku od 5 do 10 lat, 50 dzieci z porodów przedwczesnych( ostatecznie 45 dzieci) oraz 50 dzieci prawidłowo rozwijających się w tym samym przedziale wiekowym.

Metodyka badań została szeroko przedstawiona, składał się na nią: Kwestionariusz wywiadu z rodzicami/opiekunami dziecka dostępny w narzędziu: Całościowe badanie logopedyczne Emiluta – Rozya D, Test Rozwoju Językowego, Badanie słuchowych potencjałów wywołanych związanych z wydarzeniem poznawczym (Audio CERP), Screeningowy Audiometr Tonalny w diagnozie słuchu i centralnego przetwarzania słuchowego.

Metoda analizy statystycznej opisana została starannie, a sama analiza przeprowadzona prawidłowo.

Wyniki badań, bardzo szczegółowo przedstawione w pracy, Autorka poddała analizie statystycznej. Przedstawiła je w tabelach oraz czytelnych, przejrzystych rycinach, które dobrze ilustrują uzyskane rezultaty.

*Moje uwagi dotyczą głównie założeń i celom pracy oraz przedstawionym wnioskom:*

Doktorantka sformułowała dziewięć celów szczegółowych i wyciągnęła dziewięć wniosków ze swoich badań.

Kolejność przedstawionych wniosków nie odpowiada kolejności postawionym celom pracy.

Niektóre cele pracy są stwierdzeniem znanej wiedzy i uważam, że są niepotrzebne. Zmniejszenie liczby celów pracy, a zatem i wniosków, spowodowałyby większą przejrzystość, dobrze napisanej pracy.

Celem pracy, co wynika z tytułu powinno być tylko porównanie/ocena : centralnego przetwarzania informacji słuchowych , kompetencji językowych u dzieci z: 1. specyficznym zaburzeniem rozwoju językowego SLI i 2. U dzieci z porodów przedwczesnych. Doktorantka w tabeli IV przedstawiła , opierając się na podanym piśmiennictwie, charakterystykę zaburzeń kompetencji językowych w SLI, co stanowi przedmiot Jej badań. zatem w rozdziale „Cele pracy” -cel szczegółowy: „ Analiza współistnienia centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego” uważam za zbędny.

Cel szósty dotyczy porównania ilościowego i jakościowego charakteru i poziomu centralnych zaburzeń słuchowych u dzieci z SLI i porodów przedwczesnych w stosunku do prawidłowo rozwijających się dzieci. Natomiast w szóstym wniosku Doktorantka pisze, że niska masa urodzeniowa, krótszy, czasie trwania ciąży oraz hiperbilirubinemii są czynnikami ryzyka deficytów w rozwoju języka.

W czasie przygotowania pracy do druku, należy dokonać poprawek drobnych błędów literowych i sformułowania niektórych zwłaszcza długich zdań.

W rozdziale poświęconym dyskusji Doktorantka konfrontuje uzyskane wyniki z doniesieniami innych badaczy. Dyskusję prowadzi umiejętnie, cytuje prace zgodne z własnymi wynikami, przedstawia również wyniki odrębne wskazując na różnice metodologiczne i dotyczące doboru pacjentów. Autorka wykazała się w pracy dużą wiedzę teoretyczną omawianych zagadnień.

Krytyczne uwagi nie umniejszają wartości rozprawy doktorskiej, praca ma istotne znaczenie praktyczne, szczególnie w procesie postępowania terapeutycznego u dzieci z zaburzeniami mowy.

Stwierdzam, że przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska mgr Justyny Kackieło-Tomulewicz pod tytułem „ Ocena centralnego przetwarzania informacji słuchowych i

kompetencji językowych u dzieci ze specyficznym zaburzeniem rozwoju językowego SLI oraz u dzieci z porodów przedwczesnych” spełnia wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora ( rozdział 1, § 6 ust.3).

Wniosuję do Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie  
mgr Justyny Kackieło- Tomulewicz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.